

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Gordilă Nicolae, Guzun Ion,

cu participarea:

procurorului – Crijanovschi Sergiu,

avocaților – Scrob Mihail, Luca Alexandru,

inculpatului – Viconschi Serghei,

părții vătămate – Cernicova Irina,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013, în cauza penală în privința lui

Viconschi Serghei Dumitru, născut la 23 martie 1967, originar din raionul Orhei, satul Bulăești, domiciliat în mun. Chișinău, str. Băcioii Noi 16/1, ap. 65;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 08.11.2011-10.07.2013 (prima instanță)

2. 21.06.2013 –25.09.2013 (instanța de apel)

3. 17.12.2013–18.03.2014 (instanța de recurs ordinar).

Procedura de citare a fost legal executată.

Procurorul Crijanovschi Sergiu, avocatul Scrob Mihail și partea vătămată Cernicova Irina, s-au pronunțat pentru admiterea recursului ordinar în sensul declarat.

Avocatul Luca Alexandru și inculpatul Viconschi Serghei au solicitat respingerea recursului ordinar declarat, cu menținerea hotărârii atacate.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 10 aprilie 2013, Viconschi Serghei a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la 3 ani închisoare, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

Acțiunea civilă a fost admisă, încasându-se de la Viconschi S. în beneficiul lui Cernicova I. suma de 6550 lei, în rest, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat, că Viconschi Serghei la 04 ianuarie 2011, aproximativ la ora 06:50, conducând automobilul de model VAZ 21070, n/î KAA 926, pe bd. Ștefan cel Mare, mun. Chișinău din direcția str. Vasile Alecsandri spre str. Bulgară, acționând cu imprudență în privința necesității respectării prevederilor pct. 11 lit. f). pct. 20 alin. (5), 45 alin. (2), 115 (2) al Regulamentului circulației rutiere aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, ajungînd la intersecția cu str. Armenească a comis tamponarea pietonului Cernicova Irina Efim, care s-a angajat în traversarea carosabilului bd. Ștefan cel Mare pe direcția marcajului rutier 1.14.1 „trecere pentru pietoni”, de la stînga spre dreapta, relativ deplasării unității de transport, în condițiile semnalului galben intermitent al semaforului, în rezultatul căruia i-au fost cauzate vătămări corporale grave.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului Viconschi Serghei, prin care a sollicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei hotărîri de achitare din lipsa în acțiunile inculpatului a componentei de infracțiune, invocînd că prima instanță greșit a concluzionat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, iar învinuirea înaintată de către acuzatorul de stat este nefondată și lipsită de suport probatoriu.

3.1. În apelul declarat de către avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina s-a sollicitat casarea sentinței în partea încasării despăgubirilor, rejudecarea cauzei în această latură, cu adoptarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunea civilă înaintată în procesul penal să fie admisă și încasată integral, pe motiv că prima instanță nu a argumentat admiterea parțială dar nu integrală a acțiunii civile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013 a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Luca Alexandru în numele inculpatului Viconschi Serghei, admis parțial apelul avocatului Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina, casată sentința în latura civilă și pronunțată în această parte o hotărîre nouă, prin care acțiunea civilă în partea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile, iar în partea prejudiciului moral a fost admisă parțial, dispunîndu-se încasarea de la Viconschi Serghei în beneficiul părții vătămate Cernicova Irina a sumei de 5000 lei, și a cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat, că prima instanță nu a motivat încasarea parțială a prejudiciului cauzat părții vătămate, pe cînd din materialele cauzei rezultă cauzarea prejudiciului moral acesteia, ceea ce contravine prevederilor art. 1422, 1423 Cod civil. Referitor la încasarea prejudiciului material,

instanța de apel a indicat, că partea vătămată depunând acțiunea civilă către inculpatul Viconschi S. privind recuperarea prejudiciului material în mărime de 13296,00 lei, nu a probat integral cauzarea acestui prejudiciu prin acțiunile inculpatului, ceea ce determină admiterea în principiu a acțiunii civile în partea prejudiciului material, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

5. Împotriva hotărîrilor judecătorești a declarat recurs ordinar avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina, prin care a solicitat casarea acestora în partea laturei civile, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărîri în această latură, prin care acțiunea civilă să fie admisă integral, invocînd că cuantumul despăgubirilor indicate în acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată sunt în limite rezonabile. În rezultatul infrafracțiunii comise de către inculpat, părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale, în urma cărora și-a pierdut capacitatea de muncă, în prezent este invalidă de gr. II. La momentul comiterii accidentului rutier, partea vătămată Cernicova I. era angajată oficial în cîmpul muncii la Întreprinderea cu capital străin „Stag textile industry” S.A. și avea salariul mediu lunar de 3295 lei, fapt confirmat prin certificatul nr. 79 din 10.03.2011. În urma pierderii capacității de muncă, partea vătămată a pierdut acest post de muncă, iar pe viitor nu va mai putea să îndeplinească lucrul, pe care-l efectua pînă la accident. În legătură cu aceasta, partea vătămată a solicitat, conform art. 1418, 1420 Cod civil, să se încaseze de la inculpatul Viconschi Serghei în beneficiul ei salariul nerealizat (venitul ratat) din cauza pierderii capacității de munca, plătită în formă de plată unică pentru perioada de trei ani, în sumă totală de 118625,76 lei și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății, în sumă de 10296 lei pentru tratament, sumele solicitate fiind confirmate prin probe, anexate la materialele cauzei. Mai mult, după tratamentul staționar, partea vătămată Cernicova Irina a avut nevoie de îngrijire suplimentară, motiv din care, fiica ei Nastas Iulia, fiind angajată oficial la aceeași întreprindere, unde a activat și mama sa, și-a luat concediu din cont propriu pe perioada 23.03.2011-22.04.2011 pentru a o îngriji, fapt confirmat prin Adeverința nr. 89 din 15.03.2011, anexată la materialele dosarului.

Concomitent, consideră neîntemeiată încasarea pagubei morale de la inculpatul Viconschi Serghei, apreciată de instanța de apel în mărime de 5000 lei, deoarece conform materialelor cauzei, partea vătămată Cernicova Irina, a avut suferințe enorme atît psihice cît și fizice. În urma accidentului rutier a devenit invalid pe viață, în fiecare noapte visează tot calvarul prin care a fost nevoită să treacă după comiterea accidentului rutier, deoarece pînă la trimiterea cauzei în instanța de judecată și examinarea ei în fond, organul de urmărire penală a încercat să nu pornească dosar penal în privința inculpatului Viconschi Serghei.

Consideră, că instanțele de fond și de apel erau în drept să admită acțiunea integral în partea încasării atât a pagubei materiale cât și a celei morale.

6. Verificând argumentele invocate în recursul declarat în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, recursul se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul ordinar la 21 noiembrie 2013 împotriva deciziei instanței de apel din 25 septembrie 2013, pronunțată în ședința publică pe 23 octombrie 2013, în termen.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel inclusiv în cazul când: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală (red. 27.10.2012), instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuri de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

În cauza dată, instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, din sensul căora rezultă, că nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel, ignorând stipulările normelor menționate, a comis erori de drept.

Potrivit apelului declarat de către avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina (Vol. II, f.d. 62), criticându-se legalitatea și temeinicia sentinței în partea laturei civile, se invocă următoarele:

„- partea vătămată, Cernicova Irina, în acțiunea civilă înaintată în procesul penal a solicitat încasarea din contul inculpatului Viconschi Serghei, despăgubiri în limitele rezonabile, în funcție de circumstanțele cauzei și de remunerarea muncii din profesia respectivă, pe care o deținea pînă la săvîrșirea accidentului rutier.

Astfel, după cum s-a constatat, salariul ratat din cauza pierderii capacității de muncă, plătită în formă de plată unică pentru perioada de trei ani, a fost calculat și constituie suma de 118 625,76 lei, cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea

sănătății, constituie suma de 13296 lei, prejudiciul moral (suferințele psihice și fizice), cauzate prin infracțiunea comisă le-a estimat în mărime de 50000 lei, pentru asistența juridică a suportat cheltuieli de asistență juridică în sumă de 5000 lei;

- consideră nemotivată sentința primei instanțe în partea admiterii parțiale a acțiunii civile, deoarece în instanța de fond cu certitudine prin probele materiale prezentate s-a dovedit, că în rezultatul săvârșirii infracțiunii, părții vătămate, Cernicova Irina, i-au fost cauzate vătămări corporale medii, în urma cărora a devenit invalid de gr.II. La momentul accidentului rutier, ea a fost angajată oficial în câmpul muncii. Avea salariul mediu lunar în mărime de 3295 lei. În urma pierderii capacității de muncă, ea a pierdut locul de muncă și pe viitor nu poate să îndeplinească lucrul pe care-l efectua pînă la accident. În legătură cu aceasta, partea vătămată Irina Cernicova a solicitat, conform art. art. 1418, 1420 Codul civil, să se încaseze de la inculpatul Viconschi Serghei în beneficiul ei salariul ratat din cauza pierderii capacității de muncă, plătită în formă de plată unică pentru perioada de trei ani, în sumă totală 118625,76 lei, cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății, conform art. 1410 Cod civil, în sumă de 13296 lei;

- consideră neîntemeiată sentința primei instanțe și în partea micșorării cuantumului prejudiciului moral și cheltuielile pentru asistență juridică, deoarece pînă a nu apela la avocat, de două ori au fost emise ordonanțe de refuz în pornirea urmăririi penale și numai după ce a încheiat contractul cu avocatul, dosarul a ajuns în instanța de judecată”.

Anume asupra acestor motive invocate în apel de către avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina, instanța de apel nu s-a pronunțat sau s-a pronunțat superficial, fără argumentarea cuvenită.

Instanța de apel, examinînd aceste motive, a admis parțial apelul avocatului Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina, a casat sentința în latura civilă și a pronunțat în această parte o hotărîre nouă, prin care acțiunea civilă în partea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile, iar în partea prejudiciului moral a fost admisă parțial, dispunîndu-se încasarea de la Viconschi Serghei în beneficiul părții vătămate Cernicova Irina a sumei de 5000 lei, și a cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 lei. În rest, sentința a fost menținută.

Pentru a-și motiva soluția în latura civilă, privitor la dauna morală, instanța de apel corect a menționat, că la stabilirea mărimii compensației pentru prejudiciu moral, conform art. 1423 Cod civil și art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a ținut cont de caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate părții vătămate, Cernicova Irina, de prejudiciul cauzat, manifestat prin aplicarea leziunilor corporale medii pătimatei, perturbarea moralului legată de situația la care

a fost supusă, ajungând la concluzia de a admite acțiunea civilă referitor la încasarea prejudiciului moral parțial, sumă de 5000 lei și cheltuielile de judecată probate prin chitanțele anexate în sumă de 5000 lei. Tot ca o recompensă a prejudiciului moral în speța dată, Colegiul lărgit mai consideră și condamnarea inculpatului Viconschi Serghei, ce corespunde practicii CEDO (hotărîrea Amihalachioaie vs. R. Moldova din 20.04.2004).

Cu referire la încasarea prejudiciului material, instanța de apel a menționat, că partea vătămată depunând acțiunea către inculpat privind recuperarea prejudiciului material în mărime de 13296,00 lei, nu a probat integral acest prejudiciu cauzat prin acțiunile inculpatului, astfel, a ajuns la concluzia, că acțiunea civilă în partea prejudiciului material urmează a fi admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța în ordine civilă, astfel prezentînd posibilitatea colectării de dovezi suplimentare întru confirmarea sumelor solicitate. Însă, din conținutul recursului declarat de avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina, rezultă că toate sumele solicitate cu referire la dauna materială sunt confirmate prin probe – înscrisuri, anexate la materialele dosarului.

În acest sens, Colegiul lărgit reține, că motivarea instanței de apel referitor la apelul declarat de avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina cu referire la dauna materială solicitată în sumă totală de 118625,76 lei (Vol. I, f.d. 122) este una superficială, și vine în contradicție cu prevederile art.387 Cod de procedură penală, care stipulează, că o dată cu pronunțarea sentinței de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sînt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, este obligată să admită acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori să o respingă și numai, alin. (3) - în cazuri excepționale cînd, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amînată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Din materialele dosarului rezultă, că potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 2223/D din 22.08.2011 (Vol. I, f.d. 87), părții vătămate, Cernicova Irina, i-au fost cauzate vătămări corporale medii, în urma cărora a devenit invalid de gradul II. Mai mult ca atît, partea vătămată a anexat la materialele cauzei probe - înscrisuri, ce confirmă cuantumul prejudiciului material solicitat (Vol. I, f.d. 122-151).

Colegiul lărgit constată, că instanțele de judecată superficial au motivat de ce au lăsat fără examinare acțiunea civilă în partea prejudiciului material, prin ce, evident a fost încălcată practica CEDO cu referire la art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, unde în hotărîrea Tonchev vs Bulgaria din 19.11.2009, CEDO a

recunoscut încălcarea art. 6 CEDO prin nesoluționarea acțiunii civile în procedura penală și a statuat, că „...în situația în care sistemul intern permite reclamantilor să introducă o acțiune civilă alăturată procesului penal, statul are obligația să se asigure că aceștia se bucură de garanțiile fundamentale prevăzute de art. 6 ale Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950”.

Analizând aceste motive, Colegiul lărgit consideră că instanța de apel s-a pronunțat pur formal - superficial, fără a invoca motive relevante în decizia atacată, asupra argumentelor invocate de către avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate, în latura civilă, cu referire la dauna materială, ceea ce nu poate fi acceptat și la o nouă rejudecare urmează a fi corectat.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel și ținând cont de motivele casării deciziei atacate să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 434, art. 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Cernicova Irina, casează în partea laturei civile cu referire la prejudiciul material decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2013 în privința lui Viconschi Serghei Dumitru, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în această parte în alt complet de judecată.

În rest, se menține hotărârea atacată.

Decizia nu este supusă căilor de atac, pronunțată în ședință publică la 08 aprilie 2014, ora 9⁵⁰.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Gordilă Nicolae

Guzun Ion